

A Fővárosi Ítéltábla a Hantos Ügyvédi Iroda (fél címe, ügyintéző: dr. Hantos Ádám ügyvéd) által képviselt I.rendű felperes neve (I.rendű felperes címe) I. rendű és kiskorú II.rendű felperes neve (uo.) II. rendű felpereseknek - a Jaczkovics Ügyvédi Iroda (fél címe, ügyintéző: dr. Góg Zsuzsanna ügyvéd) által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen kártérítés iránt indított perében - amely perbe a Bebesi Ügyvédi Iroda (fél címe, ügyintéző: dr. Bebesi István ügyvéd) által képviselt **alperesi beavatkozó** (alperesi beavatkozó címe) az alperes pernyertessége érdekében beavatkozott - a Fővárosi Törvényszék 2016. szeptember 1. napján kelt 5.P.21.021/2015/44. számú ítélete ellen az I-II. rendű felperesek részéről 46. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

közbenső és részítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és megállapítja, hogy az alperes kártérítő felelősséggel tartozik az I. rendű felperes abból eredő káraiért, hogy a II. rendű felperes egészségkárosodottan megszületett; az iratokat a követelés összegére folytatódó tárgyalás érdekében az elsőfokú bíróságnak megküldi.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a II. rendű felperest, hogy fizessen meg - 15 napon belül - az alperesnek 100.000 (Egyszázezer) forint plusz áfa összegű, míg a beavatkozónak 50.000 (Ötvenezer) forint plusz áfa összegű fellebbezési eljárási költséget.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg - 15 napon belül - az I. rendű felperesnek 20.000 (Húszezer) forint plusz áfa összegű fellebbezési eljárási költséget.

A le nem rótt 1.672.000 (Egymillió-hatszázhetvenkettőezer) fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen a közbenső és részítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A II. rendű felperes az I. rendű felperes gyermeke, aki 2005. május 10. napján 1750 gramm súllyal, a terhesség 30. hetében koraszülöttként annak ellenére jött világra, hogy a 7 hetes terhes I. rendű felperesnél 2004. november 16. napján az alperesi kórházban - nem magzati, vagy anyai betegség okán - az anya kérésére művi terhességmegszakítást végeztek. A II. rendű felperes mindkét szemére súlyosan, maradandó módon látássérült, speciális fejlesztést igénylő gyermek, aki ennek megfelelően a vakok óvodájába járt, illetve általános iskolájába jár. Kognitív funkciói elmaradottak,

éretlen viselkedésű és számos területen részképeség-zavarokkal küzd. Beszéde kezdetleges, összességében testi és szellemi fejletlenségben szenved, vegetatív funkciózavarára nincs pontos adat.

Az I-II. rendű felperesek keresetükben kérték, hogy a bíróság kötelezze az alperest: fizessen meg az I. rendű felperesnek 5.000.000 forint, a II. rendű felperesnek 15.000.000 forint nem vagyoni kártérítést, továbbá az I. rendű felperes részére a speciális nevelési igények miatt 2008. augusztus 1-től 2012. augusztus 31-ig havi 75.000 forint, 2012. szeptember 1. napjától havi 65.000 forint költségpótló járadékot.

Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a terhességmegszakítás folyamata a szakmai szabályoknak megfelelően zajlott, ezért kártérítési felelősség nem terheli, a II. rendű felperes állapota nincs összefüggésben az alperesi beavatkozással.

Az elsőfokú bíróság a 8.P.27.532/2010/52. számú ítéletével a keresetet elutasította. Egyetemesen kötelezte az I-II. rendű felpereseket, hogy fizessenek meg az alperesnek 400.000 forint, a beavatkozónak 180.000 forint perköltséget. Rendelkezése szerint az 543.770 forint szakértői költséget és az eljárás 900.000 forint illetékét az állam viseli.

A Fővárosi Ítéltábla a 7.Pf.20.899/2014/4. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. Az I-II. rendű felperesek fellebbezési eljárási költségét együttesen 150.000 forint plusz áfa összegben, az alperes fellebbezési eljárási költségét ugyancsak 150.000 forint plusz áfa összegben állapította meg azzal, hogy annak viseléséről az elsőfokú bíróság határoz.

A megismételt eljárásban fenntartott keresetében az I. rendű felperes 5.000.000 forint, míg a II. rendű felperes 15.000.000 forint nem vagyoni kártérítést igényelt az alperestől. Speciális nevelési költségként a 2008. augusztus 1. napjától 2012. augusztus 31. napjáig terjedő időre havi 75.000 forint járadékot, majd az ezt követő időre 65.000 forint járadékot igényeltek, gondozási költségként ugyanezen időszakra havi 25.000 forintot, illetőleg 15.000 forintot, közlekedési többletköltségként havi 30.000 forintot, alapítványi támogatási költségként pedig havi 20.000 forintot. Hivatkozásuk szerint az alperes felróható magatartást tanúsított akkor, amikor az I. rendű felperes méhfejlődési rendellenességét a terhességmegszakítás előtt végzett ultrahangvizsgálat során nem észlelte. Amennyiben ugyanis észleli, a terhességmegszakítást más módon, ultrahang ellenőrzés mellett kellett volna elvégeznie, ebben az esetben a terhességmegszakítás sikeres lett volna, nem született volna meg az I. rendű felperes kárának tekinthető beteg gyermek. Hivatkoztak arra is: amennyiben a méhfejlődési rendellenesség ismert lett volna, az I. rendű felperest veszélyeztetett terhesként kellett volna gondozni, így kisebb lett volna a koraszülés valószínűsége. Kifogásolták, hogy az alperes az ultrahangfelvételt nem őrizte meg, így magát zárta el annak bizonyításától, hogy a méhfejlődési rendellenesség ultrahanggal nem volt észlelhető. További állításuk szerint az alperes felróhatóan nem tájékoztatta az I. rendű felperest a terhesség 12. hetében a korábban elvégzett abortusz lehetséges szövődményeiről, kockázatairól, ugyanis a 2004. december 14. napján végzett kontrollvizsgálat során nem ismerte fel a korábban végzett terhességmegszakítás eredménytelenségét. Továbbra is vitatták, hogy a terhességmegszakítás a szakma szabályai szerint történt volna.

Az alperes és a beavatkozó érdemi ellenkérelme változatlanul a kereset elutasítására irányult. Állításuk szerint az alperestől nem volt elvárható, hogy a terhesség korai szakában felismerje a

felperes - csak jóval később ismertté vált - méhfejlődési rendellenességét, de ennek nincs is oksági kapcsolata a II. rendű felperes egészségkárosodásával.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte az I. rendű felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 500.000 forint, a beavatkozó részére 200.000 forint perköltséget. Rendelkezése szerint az 583.394 forint szakértői költséget, és a 900.000 forint kereseti illetéket az állam viseli. Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárás során lefolytatott bizonyítás eredményeként úgy foglalt állást, hogy a sikertelen terhességmegszakítás és a II. rendű felperes koraszülöttese és látóideg sorvadása között nem állapítható meg okozati kapcsolat, a kialakult látóideg állapot nincs összefüggésben a terhességmegszakítás módszerével és folyamatával. A II. rendű felperes születését követően, és azóta fennálló általános állapota a vakságából és koraszülöttségéből fakad, nem pedig a terhességmegszakítás által generált bármilyen kórképből. Az I. rendű felperesnek a később ismertté vált méhüri rendellenessége egyértelműen, és döntő mértékben koraszülésre hajlamosító tényező; kimondható, hogy a koraszülésnek nem okozója a sikertelen abortusz, hanem arra az anya méhfejlődési rendellenessége hajlamosított. Erre utal, hogy az I. rendű felperes mindkét terhessége koraszüléssel végződött, bár a másodiknál semmilyen sikertelen abortusz nem előzte azt meg. Az elsőfokú bíróság a szakvélemények alapján úgy foglalt állást, hogy az alperesi kórházban a terhességmegszakítás a jogszabályoknak és a protokollnak megfelelő módon zajlott, akárcsak a kontrollvizsgálat; nincs olyan felróható magatartás, amely a felperes kárával okozati összefüggésbe lenne hozható. Az I-II. rendű felperesek további bizonyítási indítványának nem adott helyt, ugyanis az lényegében olyan kérdések ismételt feltevését jelentette, amelyre a kiegészített szakértői vélemény kitért, az abban feltett kérdéseket megválaszolta.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az I-II. rendű felperesek terjesztettek elő fellebbezést, elsődlegesen annak megváltoztatásával az I. rendű felperes részére 5.000.000 forint, míg a II. rendű felperes részére 15.000.000 forint nem vagyoni kártérítés, továbbá speciális nevelési költség címén a 2008. augusztus 1. napjától 2012. augusztus 31. napjáig terjedő időre havi 75.000 forint, majd 2012. szeptember 1. napjától a jövőre nézve havi 65.000 forint járadék megtérítésére kérték az alperes kötelezését. Másodlagos kérelmük az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére irányult. Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban sem folytatta le teljeskörűen a bizonyítást, nem tett eleget az új szakértő kirendelésére vonatkozó bizonyítási indítványuknak. Továbbra is vitatták, hogy a terhességmegszakítás a szakma szabályai szerint történt volna, illetőleg, hogy a terhességmegszakítás előtt nem volt elvárható, hogy a méhfejlődési rendellenességet az alperes diagnosztizálja. Hivatkoztak az általuk felkért magánszakértő azon véleményére, miszerint a kellő gondossággal végzett ultrahangvizsgálat esetén a kórkép felismerhető lett volna. Annak ténye, hogy a terhességmegszakítás előtt végzett ultrahangon a méhfejlődési rendellenesség nem látható, akkor lenne bizonyítható, ha az ultrahangfelvétel rendelkezésre állna. Tekintetbe véve azonban, hogy az alperes ezt nem őrizte meg, ezért a dokumentációs hiányosságért az alperes felel. Továbbra is hivatkoztak arra: az alperesnek felróható, hogy a terhességmegszakítás sikertelenségét a 2004. december 14-ei kontrollvizsgálat során nem észlelte. Amennyiben azt diagnosztizálta volna, tájékoztatnia kellett volna az I. rendű felperest annak tényéről, valamint arról, hogy a korábbi terhességmegszakítás a koraszülés fokozott kockázatával jár, ebben az esetben az I. rendű felperes nem vállalta volna a terhesség kihordását, és kérte volna a terhességmegszakítás újbóli elvégzését. Az I. rendű felperes a későbbi, 2005. február 3-ai ultrahangvizsgálat idején nem tudta, hogy a sikertelen abortusz utáni terhessége került megállapításra, így az erre vonatkozó elsőfokú ítéleti megállapítás irreleváns. Álláspontjuk szerint nem igazolható a hiányos orvosi dokumentáció miatt a perben kirendelt szakértő azon véleménye, hogy a felperes méhe lehet, hogy kisebb volt a női ökölnél és az orvos emiatt nem vette észre a terhességet. Utaltak arra is, hogy az általuk felkért szakértő a II. rendű felperes

egészségkárosodásának egyik lehetséges okaként a magzati fejlődés 5. hete körül érvényesülő terhességmegszakítás okozta behatás miatt kialakult magzati keringészavart jelölte meg, amely ellentétben áll a perben kirendelt szakértők véleményével. Indokoltnak tartották ezért egy új szakértő megkérdezését arra vonatkozóan: kizárható-e, hogy a gyermek egészségkárosodásának oka a sikertelen terhességmegszakítás által okozott magzati keringészavar. Kifogásolták, hogy a kirendelt szakértő az I. rendű felperes ismert méhfejlődési rendellenességére vonatkoztatva nem válaszolt arra a kérdésre, hogy annak ismeretében miként kellett volna a terhességmegszakítást elvégezni, ahogy nem válaszolt arra sem, hogy ebben az esetben az I. rendű felperest veszélyeztetett terhesként kellett volna-e gondozásba venni, és ebben az esetben nagyobb esélye lett volna-e arra, hogy a koraszülés ne következzen be.

Az alperesi beavatkozó fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult. Álláspontja szerint a megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság a tényállást teljeskörűen feltárta, és abból helyes jogi következtetést levonva utasította el a keresetet. Az alperesi ellátás és a II. rendű felperes állapota között nem áll fenn okozati összefüggés, ahhoz nem az elvégzett terhességmegszakítás vezetett; a koraszülés az I. rendű felperes méhfejlődési rendellenessége miatt következett be, amelynek korábbi felismerése nem volt elvárható az alperestől.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme ugyancsak az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást kellő mértékben feltárva jogilag megalapozott, az anyagi és eljárási szabályoknak megfelelő ítéletet hozott. Hangsúlyozta, hogy nem állapítható meg olyan jogellenes vagy felróható alperesi magatartás, amellyel összefüggésben az I-II. rendű felpereseknek kára keletkezett; a beszerzett szakértői vélemények egyértelműen és ellentmondásmentesen rögzítik, hogy a II. rendű felperes egészségkárosodása nem áll összefüggésben az alperes által végzett terhességmegszakítással. Az elsőfokú bíróság helytállóan döntött, amikor az I-II. rendű felperesek további bizonyítási indítványának nem adott helyt, ugyanis egyrészt az I-II. rendű felperesek által felvetett kérdésekre a szakértői vélemények már választ adtak, másrészt nem alkalmasak a keresetben megjelölt kár és az alperesi magatartás közötti okozati összefüggés bizonyítására, az pedig nem tárgya a keresetnek, hogy a terhességmegszakítás idején az I. rendű felperes méhfejlődési rendellenessége felismerhető volt-e; mindezekre tekintettel új szakértő kirendelése szükségtelen. Kiemelte: az I. rendű felperes méhfejlődési rendellenessége a kiegészítő szakvélemény szerint nehezen diagnosztizálható, annak csupán a gyanúja merült fel a második terhessége alkalmával, nem a kétséget kizáró diagnózist állították fel. Érvelése szerint a terhesség kihordása az I. rendű felperes szubjektív döntése volt, ami nem értékelhető az alperes terhére. A szakértői vélemény szerint az eredménytelen terhességmegszakítás - annak kíméletes módjára tekintettel - a koraszülés kockázatát csupán elhanyagolható mértékben növelte, míg az I. rendű felperes méhfejlődési rendellenességével összefüggésben a vetélés, illetőleg a koraszülés kockázata 95%-ra tehető, ebből következően kétséget kizáróan megállapítható, hogy a koraszülés nem az alperesi intézmény által végzett beavatkozás következménye. Hangsúlyozta, hogy az alperes mind a terhességmegszakítás, mind a kontrollvizsgálat során a szakmai szabályoknak és a szakmai protokollnak megfelelően járt el, e vonatkozásban a szakértők egyértelmű választ adtak, ezért e kérdés további vizsgálata ugyancsak szükségtelen. Elfogadva, hogy a méhfejlődési rendellenesség felismerése esetén az I. rendű felperest veszélyeztetett terhesként kellett volna kezelni, kifejtette: a szakvélemények egybehangzóan foglaltak állást a tekintetben is, hogy a koraszülés igen nagy valószínűséggel a fokozott gondozás esetén is bekövetkezett volna. Nem megalapozott az I-II. rendű felperesek azon bizonyítási indítványa sem, hogy a sikertelen abortusz kockázataira vonatkozóan ismételt szakértői kirendelés szükséges, a szakkonzulensi vélemény-kiegészítést követően a szakértői vélemények között nincs ellentmondás.

Az elsőfokú bíróság ítéletének jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt, ezért azt a Fővárosi Ítélőtábla teljes terjedelmében felülbírálta [Pp. 228. § (4) bekezdés].

Az I-II. rendű felperesek fellebbezése az I. rendű felperes keresetének jogalapja tekintetében megalapozott, míg a II. rendű felperes keresete tekintetében alaptalan.

Az elsőfokú bíróság a tényállást a kereset jogalapjának elbírálásához szükséges mértékben feltárta, - ebben a keretben további szakértői bizonyításra nincs szükség - a Fővárosi Ítélőtábla az arra alapított jogi következtetéseivel - a II. rendű felperes keresetének elutasítása kivételével - a következők szerint nem értett egyet.

Az I-II. rendű felperesek elsődlegesen arra alapították keresetüket, hogy az alperes felróható magatartást tanúsított akkor, amikor az I. rendű felperes méhfejlődési rendellenességét a terhességmegszakítás előtt végzett ultrahangvizsgálat során nem észlelte. Amennyiben észleli, a terhességmegszakítást más módon, ultrahang ellenőrzés mellett kellett volna elvégeznie; ebben az esetben a terhességmegszakítás sikeres lett volna, nem született volna meg az I. rendű felperes kárának tekinthető beteg gyermek, a II. rendű felperes. A Fővárosi Ítélőtábla ennek kapcsán utal arra: a perben nem volt vitás, hogy az I. rendű felperes akarata a terhessége megszakítására irányult. Ebben a helyzetben a perben kirendelt szakértő véleménye szerint sem volt elvárható az alperestől, hogy a 2004. november 16-án elvégzett terhességmegszakítást megelőzően ultrahanggal vizsgálja meg az I. rendű felperest. Az I. rendű felperes későbbi terhessége 20. hetében elvégzett ultrahang felvétel értékelése során - véletlenszerűen - igazolódott méhfejlődési rendellenesség (uterus subseptus) gyanúját a perbeli terhesség idején, illetőleg azt megelőzően nem vetette fel semmi. Kétségtelen, hogy az alperes ennek ellenére végzett ultrahang vizsgálatot. Ezen nem elvárt vizsgálat során készített felvétel hiánya az alperesnek azért nem róható fel, mert az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről és védelméről szóló 1997. évi XLVII. törvény 30. § (2) bekezdése szerint a képalkotó diagnosztikai eljárással készült felvételt az annak készítésétől számított 10 évig kell megőrizni. A 2004-ben történt vizsgálathoz képest azonban az I. rendű felperes csak a megismételt eljárás során - 2015-ben -, tehát 10 éven túl hivatkozott a felvétel alperesnek felróható hiányára. Erre figyelemmel nincs mód annak megállapítására, hogy az alperes megsértette az orvostól elvárható gondosság mércéjét, amikor a terhességmegszakítást nem ultrahang ellenőrzés mellett végezte. A perben lefolytatott bizonyítás eredményeként nem vitatható az a tény, hogy az alperes a terhességmegszakítást a szakmai szabályoknak és az elvárható gondosság elvének megfelelően végezte el. Az I. rendű felperes fellebbezési érvelésével szemben az alperesnek nem volt felróható az sem, hogy az I. rendű felperest nem vette veszélyeztetett terhesként gondozásba, ugyanis az I. rendű felperes akaratának megfelelő beavatkozás célja a terhesség megszakítása volt, és az alperesnek ekkor nem lehetett tudomása arról, hogy a terhességmegszakítás eredménytelensége miatt az I. rendű felperes terhessége fennmaradt.

Az I. rendű felperes arra sem hivatkozhat alappal, hogy a terhességmegszakítás okozta volna a II. rendű felperes kialakult maradandó egészségkárosodását. Az I. rendű felperes által felkért szakértő is úgy nyilatkozott ugyanis: kizárt, hogy a terhességmegszakítás közvetlen mechanikus károsodást előidézve hozta volna létre az agyi fejlődési zavart, és a perben kirendelt igazságügyi szakértő is úgy foglalt állást több alkalommal kiegészített, aggálytalan véleményében, hogy az elvégzett terhességmegszakítás és a gyermeknél diagnosztizált agyi anyagcserezavar, csökkent pajzsmirigy működés és látóideg károsodás között semmilyen okozati összefüggés nincs, a II. rendű felperes testi és szellemi fogyatékoságai a koraszülöttsége során kialakult légzési, oxygenizációs problémákkal magyarázhatók. Az I. rendű felperes fellebbezési hivatkozásával szemben az sem állapítható meg a perben feltárt adatokból, hogy az eredménytelen terhességmegszakítás okozta

volna, illetőleg fokozta volna a koraszülést, illetőleg annak bekövetkezése esélyét, ugyanis a kirendelt szakértő megállapítása szerint rendkívül nagy valószínűséggel nem a sikertelen terhességmegszakítás, hanem a méh fejlődési rendellenessége - amelynek fel nem ismerése az előzőekben írtak szerint az alperesnek nem felróható - okozta a koraszülést, az eredménytelen terhességmegszakítás elhanyagolható mértékben növelte a koraszülés kockázatát. Nem hagyható figyelmen kívül, hogy az I. rendű felperes által felkért magánszakértő szakkonzultánsa is úgy nyilatkozott, hogy a koraszülés biztosan nem a sikertelen terhességmegszakítással van összefüggésben.

Az elsőfokú bíróság ezzel szemben alaptalanul állapította meg, hogy az alperest nem terheli mulasztás a 2004. december 14-én elvégzett - a művi abortuszt kötelezően követő - kontrollvizsgálat kapcsán. A kontrollvizsgálattal kapcsolatos orvosi dokumentáció ugyanis mindössze azt tartalmazza, hogy a kérdéses napon 12 órakor kontrollvizsgálat történt, amelynek során az alperes - az I. rendű felperes személyes előadásából kitűnően - hüvelyi vizsgálatot végzett, ami a kirendelt szakértő véleménye szerint megfelelő vizsgálat volt, ugyanis a nőgyógyászati vizsgálatnak nem része az ultrahang vizsgálat. Az alperes jogi felelőssége megítélése szempontjából ugyanakkor nem fogadható el a szakértő azon megállapítása, hogy az alperes az I. rendű felperes méhét a kontrollvizsgálat során nem találta akkorának, hogy az ultrahang vizsgálatot indokolt volna, és nem volt szükség szerű, hogy az alperesi vizsgáló orvos - tudván, hogy 28 nappal a kontrollvizsgálat megelőzően terhességmegszakítás történt, az I. rendű felperes panaszmentes, illetőleg a nők méhének anatómiai különbségei vannak - arra gondoljon, hogy a beavatkozás ellenére az I. rendű felperes terhes, ugyanis az alperesnek felróható okból, a dokumentációnak az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (Eütv.) 136. § (1) bekezdésének nem megfelelő vezetése miatt nem tudható, hogy az ekkor 11 hetes terhes I. rendű felperesnél elvégzett bimanuális vizsgálat milyen eredményre vezetett, mit tapasztalt, milyen méretű méhet tapintott a vizsgálatot végző .... Nem hagyható figyelmen kívül az a körülmény sem, hogy a vizsgálatot végző orvos maga is úgy nyilatkozott a személyes meghallgatása során, hogy bár nem emlékszik a konkrét esetre, de „egy 11 hetes terhességet nem észrevenni és kitapintani nonszensz”. A Fővárosi Ítéltábla utal arra is, hogy a kontrollvizsgálatot végző nőgyógyász szakorvos ezen nyilatkozata összhangban áll az I. rendű felperes által felkért igazságügyi szakértő nőgyógyász szakkonzultánsának azon véleményével, miszerint a terhesség 11. hetében - tekintetbe véve, hogy a méh nagysága ekkor csaknem férfikölnyi - a terhesség felismerése elvárható egy nőgyógyász szakorvostól. Mindebből a Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint az a következtetés vonható le, hogy az alperes az Eütv. 136. § (1) bekezdésében foglalt előírásnak megfelelő dokumentáció hiánya miatt magát zárta el attól, hogy bizonyítsa: alkalmazottja az ellátásban résztvevőktől elvárható gondosságot tanúsította. Az alperes a kártérítő felelősség alól így nem tudta kimenteni magát, mert nem igazolta, hogy a II. rendű felperes megszületése semmiképpen nem vezethető vissza a 2004. december 14-ei vizsgálat elégtelen voltára, hogy a kár - a nem kívánt gyermek megszületése - az elvárható gondos magatartás tanúsítása esetén is bekövetkezett volna. Az alperes az orvostól elvárható gondosság tanúsítása mellett felismerhette volna, hogy az I. rendű felperes terhessége az elvégzett terhességmegszakítás ellenére fennmaradt, és ebben az esetben az alperesnek az Eütv. 13. § (1) és (2) bekezdése alapján az I. rendű felperest tájékoztatnia kellett volna fennmaradt terhessége tényéről, ennek hiányában ugyanis elzárta az I. rendű felperest attól, hogy a számára a magzati élet védelméről szóló 1992. évi LXXIX. törvény (Mvtv.) 6. § (1) bekezdése szerint biztosított önrendelkezési jogát gyakorolja, adott esetben a terhesség ismételt megszakítását kérje. Kétségtelen, hogy az önrendelkezési jog ezen megnyilvánulási formája, annak retrospektív jellegére tekintettel szükségképpen bizonytalanságot hordoz magában, ugyanakkor éppen az alperes jogellenes mulasztására vezethető vissza, hogy nem tudható biztosan: miként döntött volna az I. rendű felperes a magzat sorsát illetően, amennyiben a sikertelen terhességmegszakítás ellenére fennmaradt terhességével kapcsolatosan teljeskörű

tájékoztatást kap. A beállt kár az alperesnek a sikertelen terhességmegszakítás felismerését meghiúsító, felróható orvosi mulasztásával és az ismételt terhességmegszakítás lehetőségére vonatkozó tájékoztatás elmaradásával áll okozati összefüggésben. A Fővárosi Ítéltábla utal arra is, hogy az I. rendű felperes helytállóan hivatkozott fellebbezésében arra, hogy a 2015. február 3-ai ultrahang vizsgálatot követően a terhesség megtartására irányuló nyilatkozata azért nem vehető figyelembe a kontrollvizsgálat idejére vonatkoztatva, mert 2015 februárjában az alperes arról tájékoztatta, hogy új terhességről van szó.

Abban a tekintetben ugyanakkor nem foghatott helyt az I. rendű felperes fellebbezése, hogy a magzati fejlődés 5-6. hete körül érvényesülő behatás, a művi abortusz miatt kialakult magzati keringészavar a II. rendű felperes kialakult egészségkorodásának egyik lehetséges oka, ugyanis ennek lehetőségét a perben kirendelt szakértő a 2016. március 20-án kelt vélemény kiegészítésében - az I. rendű felperes által felkért szakértő véleményének ismeretében - kizárta. A perben kirendelt szakértő ezen, megfelelő érvekkel alátámasztott véleménye azért is fogadható el, mert bár az I. rendű felperes által felkért, igazságügyi orvostan szakképesítéssel rendelkező szakértő lehetségesnek tartotta, hogy a terhességmegszakítással együtt járó manipulációk olyan keringési zavart okoztak, amelynek volt oki szerepe a II. rendű felperes fejlődési rendellenessége kialakulásában, az általa felkért ... - az adott kérdés megválaszolására megfelelő, szülészeti-nőgyógyászati kompetenciával rendelkező - szakkonzultáns kategorikusan kizárta a gyermek betegsége és a művi abortusz közötti összefüggést.

A Fővárosi Ítéltábla hangsúlyozza, hogy az alperes kártérítő felelőssége nem azért áll fenn, mert a 2004. december 14-ei kontrollvizsgálat során az alperes nem tájékoztatta az I. rendű felperest arról, hogy a sikertelen terhességmegszakítás növeli a koraszülés, és így a gyermek fejlődési rendellenességének kialakulását, ugyanis következetes a bírói gyakorlat abban, hogy a beteg tájékoztatáshoz való jogának a sérelme a kártérítő felelősséget csak akkor alapozza meg, ha a károsodás az elmaradt tájékoztatás miatt következett be. Az adott esetben azonban az előzőekben már kifejtettek szerint nincs okozati összefüggés az eredménytelen terhességmegszakítás és a koraszülés, ezen keresztül a gyermek kialakult fejlődési rendellenessége között, a koraszülés nem az alperesnek felróható magatartás eredménye.

Az alperes kártérítő felelőssége azért áll fenn, mert az alperes a 2004. december 14-ei kontrollvizsgálat során felróható módon nem ismerte fel az általa korábban elvégzett terhességmegszakítás eredménytelenségét, és ennek következtében nem tájékoztatta az I. rendű felperest fennmaradt terhessége tényéről, akit ezért nem hozott olyan helyzetbe, hogy az őt az Mvtv. 6. § (1) bekezdése, illetőleg az Eütv. 15. § (1) bekezdése alapján megillető önrendelkezési jogát gyakorolva a terhességmegszakítás újbóli elvégzése mellett dönthessen. Az elvárható gondosságnak meg nem felelő tájékoztatás az adott esetben is meghatározza az alperes kártérítő felelősségének terjedelmét, az kiterjed az I. rendű felperes valamennyi abból eredő kárára, hogy a II. rendű felperes egészségkárosodottan megszületett, még akkor is, ha a jelen esetben az egészségkárosodás ténye nem róható az alperes terhére.

A károkozó magatartás következtében ugyanis az anya nem gyakorolhatta önrendelkezési jogát, és emiatt született - az adott esetben egészségkárosodott - gyermeke; megfelelő tájékoztatás esetén az anya a törvényben biztosított jogával élve dönthetett volna a terhességmegszakításról. Az I. rendű felperesnek a megszületett gyermek léte miatt megnehezült élete jelenti polgári jogi értelemben azt a - vagyoni és nem vagyoni - kárt, amely - pénzben kifejezve - az orvosi mulasztás folytán az alperesre áthárítható, azzal hogy a Kúria EBH2015. P.11. elvi határozatában foglaltak az adott esetben is irányadók, azaz a vagyoni károk körében a szülő a károsodottan született gyermek teljes felnevelési költségét igényelheti, az egészséges létből és a fogyatékosságból eredő költségek

elkülönítésének nincs jogi alapja.

Az elsőfokú bíróság ugyanakkor érdemben helytálló döntéssel utasította el a II. rendű felperes keresetét. Kétségtelen, hogy az 1/2008. Polgári jogegységi határozat a genetikai, teratológiai ártalom következtében fogyatékossgal született gyermek kapcsán foglal állást úgy, hogy saját jogán nem igényelhet kártérítést a polgári jog szabályai szerint az egészségügyi szolgáltatótól amiatt, hogy a terhesség-gondozás során elmaradt vagy hibás orvosi tájékoztatás következtében anyja nem élhetett a terhesség-megszakítás jogszabály által biztosított jogával. A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint az 1/2008. Polgári jogegységi határozatban lefektetett jogelvek analógia útján az adott esetben is irányadók, ezért a II. rendű felperes az adott esetben sem érvényesíthet kárigényt az alperessel szemben, ugyanis a jogegységi határozat V.1 pontja szerint a magzattal szemben az orvosnak semmiféle tájékoztatási kötelezettsége nincs; a magzatnak - szüleivel ellentétben - abban a kérdésben, hogy megszülessen-e vagy művi beavatkozással elvegyék az életét, nincs döntési jogosultsága, és ez nem vezethető le a - perbeli beavatkozás idején hatályban volt - Alkotmány 54. §-a (1) bekezdésének az élethez és az emberi méltósághoz való alapjogot biztosító rendelkezéséből sem. Eerre vonatkozó alanyi jog hiányában vele szemben az orvos nem követhet el jogellenes magatartást azáltal, hogy a szülőkkel szembeni tájékoztatási kötelezettségének nem tesz eleget. Az Emberi Jogok Európai Bíróságának megfogalmazása szerint az élethez való jognak nem tulajdonítható a halálhoz való jogot biztosító értelem (ECHR Pretty v. United Kingdom, 2002. ápr. 29-i ítélet 40. pontja az Emberi Jogok Európai Egyezményének az élethez való jogot deklaráló 2. cikke értelmezéséhez); a magzatnak nincs önrendelkezési joga (V. 3. pont).

Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét a II. rendű felperes vonatkozásában részítélettel helybenhagyta, míg az I. rendű felperes tekintetében megváltoztatta, és a Pp. 239. §-án folytán érvényesülő Pp. 213. § (3) bekezdése alkalmazásával közbenső ítélettel megállapította, hogy az alperes kártérítő felelősséggel tartozik az I. rendű felperes abból eredő káraiért, hogy a II. rendű felperes egészségkárosodottan megszületett.

Az I-II. rendű felperések fellebbezése részben, az I. rendű felperes tekintetében volt eredményes, a Fővárosi Ítéltábla ezért a másodfokú eljárásban is irányadó Pp. 78. § (1) bekezdése értelmében, a Legfelsőbb Bíróság 4/2009. (XII. 14.) számú polgári kollégiumi véleménye I. 2. és II. 3. pontjaiban kifejtettekre is figyelemmel az eredménytelenül fellebbező II. rendű felperest az alperes, illetőleg a beavatkozó javára, míg az eredményesen fellebbező I. rendű felperes javára az alperest kötelezte a jogi képviselőjük ellátásáért a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdései szerint - a 4/A. § értelmében áfa figyelembevételével - megállapított ügyvédi munkadíjból álló fellebbezési eljárási költség megfizetésére, míg az Itv. 46. § (1) bekezdése szerinti fellebbezési eljárási illetéket az I-II. rendű felperések személyes költségmentességére, és az alperes illetékmentességére tekintettel a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2017. január 13.

Dr. Sággy Mária s.k.  
a tanács elnöke

Dr. Kincses Attila s.k.  
előadó bíró

Dr. Csordás Csilla s.k.

bíró